

Horthy kormányzó hétfő délután érkezik Szegedre.

József főherceg hétfő este érkezik. — Az ünnepségek részletes programja.

(A Délmagyarország munkatársától.) Horthy Mialós kormányzó kétnapos szegedi tartózkodásának részletes programja teljesen kész van. A végleges tervek szerint a kormányzó hétfőn délután félnégy órakor a Turán-különvonalon érkezik Szeged állomásra. Kiszáradtában lesznek Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter, Bartha kabinettirodai és Dank ezredes, katonairodai főnök, továbbá Magashdy első szárnysegéd másik két szárnysegédével és a teljes testőrség. Ugyancsak a Turán-vonattal érkezik Zoltay Tibor alelnök vezetésével a nemzetgyűlés harminc tagja. Különböző időben és vonatokon Szegedre érkeznek még Purgly makkói főispán, Madarassy Gábor és Fdy András főispánok, továbbá dr. Seőss István, Hódmezővásárhely polgármestere. Képviselteti magát az Akadémia és a többi egyetem.

Az érkezés után a kormányzó katonai díszszemlét tart a perronon, ami után az első rövid időváltást dr. Aigner Károly főispán mondja. Utána az egyetemi küldöttséget fogadja a kormányzó, majd az állomás előtti téren dr. Somogyi Szilveszter polgármester Szeged közönségének köszönetét fogadja, amiért a kormányzónak levele övé tette a város régi óhajának teljesítését: az egyetem felállítását.

A kormányzó és kísérete az állomásról autókon az Aigner- és Somogyi telepi iskolákhoz mennek ki, ahol rész vesznek az iskolák felavatási ünnepségén. Viszátérőben a kultuszpalotát látogatja meg a kormányzó, ahol a kunhalmi és Szeged-környéki ásatások eredményét Móra Ferenc igazgató mutatja be. Este hét órakor a színházban ünnepi díszelőadás, utána pedig a Kass dísztermében Szeged város szűk körű bankettel ad a kormányzó tiszteletére. A kormányzó az éjszakát a Turán-vonaton tölti.

Kedden reggel kilenc órakor a Turán-vonaton az egyetem küldöttségét fogadja a kormányzó, majd az egyetem alapkövetelési ünnepségére megy, ahol a részére felállított díszsátorban foglal helyet és az ünnepség során megteszi az első kalapáccsütést. Itt az egyetemi rektor, a kultuszminiszter és a polgármester mondanak ünnepi beszédeket, amelyekre a kormányzó válaszol. Az alapkövetelési ünnepség után kíséretével az egyetemre megy a kormányzó, ahol rész vesz Klebelsberg kultuszminiszter díszdoktorrá avatásán. Az egyetemi ünnepség befejeztével a Széchenyi-léren a békés-bihari árvíz alkalmával hőiesen viselkedett tiszteket tünteti ki a kormányzó. Utána

félgy órakor a Tisza nagytermében az egyetem díszbédje zárja le a délelőtti programot.

Ebéd után a KEAC uszegedi pályájának felavatási ünnepségén vesz részt a kormányzó,

Julius 31-ig negyvenegymillió deficit a hódmezővásárhelyi ipartestületben.

Pénzkezelési és egyéb szabálytalanságok. — Szabályszerű elszámolás nélkül felhasználtak 46 millió alapítványi pénzt. — Tetemes összeget kifizettek nyugta és utalványozás nélkül. — Az elnök nem számolt el az elaggott iparosok pénzével.

(A Délmagyarország hódmezővásárhelyi munkatársától.) Hódmezővásárhelyi iparosai, de a társadalom egyéb rétegei körében is hosszabb ideje beszélnek bizonyos szabálytalanságokról, amelyeket az ipartestület pénz- és ügykezelési körül elkövettek és amelyek a nyilvánosság előtt mind a mai napig nem tisztázódtak véglegesen. Ezek a szabálytalanságok a szállingózó hírek szerint olyan természetűek, hogy feltétlenül maguk után kell vonniok az ipartestület mostani elnökének haláláig lemondását. Az elnök személye körül állandó a békétlenség és csatározás az ipartestületben és legutóbb is egy közgyűlésen csak úgy tudott megmaradni az elnöki székben, hogy a jelenvolt tagok egyenlő arányban szavaztak mellette és ellene és az elnök a vitát a saját szavazatával döntötte el — maga mellett. A Délmagyarország kötelességének látja ebbe az ügybe igazságosan és pártoskodás, no meg természetesen személyeskedés nélkül bevilágítani, épp ezért megszerzte azt a határozatot, amelyet Endrei Béla városi tanácsnok az ipartestület ellen vezetett vizsgálat ügyében szeptember 16-án hozott és amely bizony elég súlyos megállapításokat tartalmaz úgy az ipartestület elnökével, mint az egész ügykezeléssel szemben. A határozat felszólítja az ipartestületet, hogy terjesszen be 15 nap alatt igazolt jelentést. Az ügy ezekkel jó mederben van, a nyilvánosság munkásságának mindössze az a hozzájárulni valója ahad, hogy az ipartestület elnökének — tekintettel az Endrei Béla határozatában foglaltakra — azon a közgyűlésen, amelyen az ő személyét illetően egyenlő arányban oszlottak meg a szavazatok, a saját szavazatával feltétlenül ki kellett volna magát bukattatnia az elnöki székből. Az igen terjedelmes és alapos határozat a következő fontosabb részle-

teket tartalmazza:

— Megállapítom, hogy az elismervények a pénztárlönyvből hiadára feljegyezve nincsenek. Az elismervényeknek készpénzként való kezelése szabálytalan, mert a pénztárnok az ipartestület alapszabályai szerint csak olyan összeget fizethet ki, amelyek szabályszerűen kiutalva és nyugtatva vannak.

— Megállapítom, hogy a fellelkezési segélyegyletnek készpénze és takarékpénztári betétkönyve az ipartestület pénztárában kezeltek, továbbá, hogy a pénzzsekrény összes kulcsai a pénztárnoknál vannak. Ezekből folyólag utasítom az elnökséget, hogy az ipartestület pénztárában kezelt idegen készpénz és értékek kifizetéséért és a pénzkezelési szabály 29. §-a értelmében a pénzzsekrény egy kulcsa a pénztárnoknak, egy pedig a líkárnak adassék át.

— Megállapítottam, hogy az ipartestület által kezelt alapok és alapítványok 1926 augusztus hó 26-ai 67,167,127 korona s ezzel szemben a pénztárvizsgálat során mindössze 20,967,000 korona érték találtatott, a különbözet tehát 67,146,160 korona, mely összeg az ipartestület vagyonaként kezelt 2,163,005 korona készpénzzel és 18,985,200 korona értékű takarékpénztári betéttel részben fedezetlen nyert,

míg az ezen túl mutatkozó mintegy 46 millió korona fedezetlen.

Nyilvánvaló a fentiek alapján, hogy a testület saját szükségletének fedezésére az alapok és alapítványok állagából tetemes összeget használt fel

anélkül, hogy a felhasznált összeget szabályszerűen elszámolta és az alapok és alapítványok javára írta volna, illetve ezekkel az

Hogy nő a cirok?

Írta: Móra Ferenc.

A nyolcvanas évek elején Széchenyi Pál gróf volt a magyar földművelés, ipar és kereskedelem minisztere. Természetesen nem egymás után, hanem egyszerre, ami már csak azért is jól volt így elrendelve, mert így nem kellett attól félni, hogy ha a földművelés minisztere összevész a kereskedelemével, holtig tartja vele a haragot. Aztán meg ha Ferenc József egyszerre lehetett magyar király, osztrák császár és jeruzsálemi király, Széchenyi Pál is elbirt egyszerre három tárcát. (Amelyek közül egyet már rég kislejtettek azóta, a másik meg ma sem igen ér többet a jeruzsálemi királyságnál.)

Széchenyi Pál elég nevezetes ember volt politikusként is (ő volt az, aki a nyolcvannégyes kiállításán ország-világ szemelattára kezelt csókoló Rudolf trónörökösnek, holott az alattvalói hódoltsanak ez a formája már akkor nem igen volt divatos még Habsburg Magyarországon se), — írt azonban mint szakemberről lesz róla szó.

Ő volt az, aki meghonosította Torontálban az olasz cirkot.

— Képzeli-tek — panaszkodott egyszer a klubban —, milyen nehéz ebben az országban keresztülvinni a legjobb eszmét is. Elhatároztam, hogy rászoktatom a magyar parasztiót a seprő-cirok helyett az olasz-cirokra. Szára, magja, szakálla mind sokkal jobban kilizeti magát, mint a paraszti-ciroké és külföldön is nagyszerűen lehetne értékesíteni.

— Mennyi új adót bír el? — vetette oda a kártya mellől Szapáry Géza, a finanszminiszter.

— Nem fizetted ki vele a mai vesztéségedet! — legyintett lanyarul Széchenyi, — hozattam egy vagon vetőmagot Olaszországból, de nem a seprő lesz vele nagyobb, hanem a deficit. Felét lakul-

tem próbára Somogyba, Bácskába, de azt jelentik az alispánok, hogy nem kell a gazdáknak ingyen se. Most aztán majd lözethetek belőle pálinkát.

— Tíz biztos mandátum az oláhok közt, — vigasztalta a minisztert Beöthy Aldasi.

A kibicelők közt volt Tallián Béla is, akkoriban torontáli alispán. Megesett a szíve a földművelés miniszterén s felajánlkozott neki az olasz cirok népszerűsítésére. A sváb paraszttal meg lehet az ilyesmit csinálni, mert az kap mindenben, ami hasznát ígér.

— Csak küldesd le, kegyelmes uram, a vetőmagot, a többi majd elvégzik az én szolgabíráim.

Nagyszerűen sikerült minden. A vonat nem siklott ki a kincsel — ezért jó az, ha a földművelési miniszter egy tájból eszik a kereskedelmével — Tallián pedig összehívatta Becskerekre a szolgabírákat, szétosztotta köztük a cirokmagot az impériumuk nagysága arányában, kiadta az ordert, hogy minden szem el legyen vetve s aratáskor neki okvetlen hírt adjanak, mert azt ő maga is látni akarja, de még a minisztert is lehozza rá.

Hát aratásig se kellett várni. Juniusban már jelentették a szolgabírók, hogy baj van a cirokkal.

— No? Tán nem kelt ki?

— De bizony az a baj, hogy nagyon is kikelt. Még csak juniusban vagyunk s a cirok már is három méter magas. Hát még októberig mi lesz abból! Azt mondják a svábok, hogy ezt a cirkot csak létráról lehet learatni!

— No hát mondjátok meg a sváboknak, hogy szamarak — nevelti időnyesen az alispán —, hiszen éppen ebből látni, hogy valódi olasz-cirokról van szó. Hát nem tudjátok, hogy például Flórenc alig látszik ki a ciroklódek közül?

A nyár derekán aztán megint beállítottak a szolgabírók.

— Nagy baj lesz ebből, alispán ur.

— Mi az már megint?

— Akkor már a cirok, hogy Flórenc se látszana ki belőle.

— Igazán? Nagyszerű, mit tud produkálni ez a magyar föld.

— Igen, de a cirok nem akar produkálni. A paraszti-cirok már érett is, de ez még nem is szakállasodik.

— Ti is olyan szamarak vagytok, mint a sváb-játok, — foryant föl Tallián. — Hát nem megmondám már, hogy ez az igazi olasz-cirok?

— Igen, igen, de a sváb mind azt kérdezi tőünk, hogy mikor lesz már a ciroknak szakállja?

— Mikor lesz, mikor lesz? — tűnődött el egy kicsit az alispán. — Nézzétek csak, hát mondjátok meg nekik, hogy először bajuszosodni kell, szakállasodni csak aztután lehet. Persze ezt nehéz a svábbal megértetni, mert neki szegénynek se bajusza, se szakállja. Eh, mondjátok nekik, amit akartok, de engem ne nyaggassatok addig, míg aratni nem lehet. Ősz elején valami kerülési gyűlésük volt a papoknak Kanizsán. (Egyházi nyelven ezt hívják Corona-nak.) Az azt követő barátkozáson hallja az alispán fölhegygel, hogy a cirkot emlegetik a falusi papok.

— Mi van a cirokkal, földszelendők? — szólította oda nekik gyanút fogva Tallián.

Hát az volt, hogy a svábok egy-két faluban beszenteltették a cirokföldet. Azt mondták, csak az ördög munkája lehet, hogy szakállja helyett bunkója nőtt a ciroknak. De akkor ám, hogyha már a honfoglalás idején is ez volt a természete az olasz-ciroknak, akkor szegény őseinket alighanem ilyenekkel hagyatta helyben Berengarius a brentai csatában.

Az alispán ez egyszer nem mert határozott nyilatkozatot tenni a számrá minősítés irányában.

— Megálljatok, gyerekek — mondta a szolgál-